

Datum
2021-04-14

Diarienummer
KS-2021/348.109

Handläggare
Björn Rosborg
08-535 302 09
Bjorn.Rosborg@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Delbetänkandet ”Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området”, SOU 2020:79 – svar på remiss från Arbetsmarknadsdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bifogad skrivelse till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2021, bilaga 1, överlämnas till Arbetsdepartementet som Huddinge kommuns yttrande över betänkandet ”*Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området*” SOU 2020:79.

Sammanfattning

Huddinge kommun har fått delbetänkandet ”Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området” på remiss från Arbetsdepartementet.

Delbetänkandets innehåller två delar. Den första delen handlar om att analysera om nuvarande bestämmelser om tillsyn i diskrimineringslagen (DL) avseende aktiva åtgärder är ändamålsenliga för en effektiv efterlevnad av lagen.

Den andra delen analyserar hur tillsynen över bestämmelserna i DL när det gäller det skollagsreglerade området i sin helhet kan flyttas från Diskrimineringsombudsmannen (DO) till Statens skolinspektion.

Betänkandet har gått på intern remiss till samtliga skolnämnder som överlag är positiva till förslagen i betänkandet.

Kommunstyrelsens förvaltning anser att mycket i betänkandet är bra då föreslagna ändringar för den skollagsreglerade verksamheten förväntas leda till en stärkt ställning för barn och ungdomar som utsätts för diskriminering inom förskolan, grundskolan och gymnasiet.

Inför regeringens fortsatta beredning av ärendet finns dock ett antal saker att beakta och som redovisas under rubriken Förvaltningen synpunkter i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2021.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har fått delbetänkandet ”Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området” SOU 2020:79 på remiss från Arbetsdepartementet. Betänkandet har gått på intern remiss i kommunen till samtliga skolnämnder.

Delbetänkandets innehåller två delar. Den första delen handlar om att analysera om nuvarande bestämmelser om tillsyn i diskrimineringslagen (DL) avseende aktiva åtgärder är ändamålsenliga för en effektiv efterlevnad av lagen och vid behov föreslå ändringar som kan leda till en ökad efterlevnad.

Den andra delen analyserar hur tillsynen över bestämmelserna i DL när det gäller det skollagsreglerade området i sin helhet kan flyttas från Diskrimineringsombudsmannen (DO) till Statens skolinspektion.

Del 1: Delbetänkandets förslag och överväganden för en effektivare tillsyn över aktiva åtgärder

Följande förslag och åtgärder föreslås:

- Det ska inte längre ska finnas en uttrycklig bestämmelse i DL om att DO i samband med sin tillsyn ska försöka få dem som omfattas av bestämmelserna att frivilligt följa dessa.
- Det ska bli möjligt att meddela föreskrifter avseende reglerna om aktiva åtgärder i DL inom arbetslivsområdet och inom högre utbildning. En myndighet, förslagsvis expertmyndigheten DO, föreslås genom bemyndigande i lag och förordning ges rätt att utfärda föreskrifter.
- Det inrättas ett särskilt föreskriftsråd hos DO med ledamöter från arbetsmarknadens parter, universitets- och högskoleområdet samt det civila samhället som kan tillföra myndigheten kunskaper om de verksamheter som ska regleras och om vilka behov av förtydliganden som finns.
- Samråd med arbetsmarknadens parter ska ske innan DO fattar beslut om föreskrifter.
- När det gäller sanktioner för överträdelser av bestämmelserna om aktiva åtgärder i inom arbetslivsområdet och området för högre utbildning bedöms att vitesföreläggande ska kvarstå som sanktionsform om en arbetsgivare eller en utbildningsanordnare inom högre utbildning inte uppfyller lagens krav.
- Nämnden mot diskriminering ska pröva frågor om vitesföreläggande. Utredningen har utifrån sina överväganden bedömt att Nämnden mot diskriminering ska kvarstå, fast med färre antal ledamöter. Syftet är att förenkla och effektivisera nämndens handläggning av ärenden.
- De centrala arbetstagarorganisationer som en arbetsgivare är bunden till av kollektivavtal ska ges förstahandsrätt att kunna göra en framställning till Nämnden mot diskriminering om vitesföreläggande.

Datum
2021-04-14

Diarienummer
KS-2021/348.109

- Regeringen bör ge DO och Arbetsmiljöverket (AV) i uppdrag att samverka vad gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet i arbetsmiljölagen i förhållande till aktiva åtgärder i DL.
- Regeringen bör överväga att utreda frågan om det ska införas likabehandlingsombud som mer direkt kan representera arbetstagarnas intressen i arbetet med aktiva åtgärder.

Del 2: Utredningens förslag och överväganden om överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen

- Tillsynsansvaret för det skollagsreglerade området i DL överförs från DO till Skolinspektionen.

Förslaget baseras på att Skolinspektionen har mångfald större personella resurser för att utöva tillsyn än vad DO har. Dessutom har Skolinspektionen enbart det skollagsreglerade området som tillsynsområde, medan DO utövar tillsyn över flera olika områden. Den tillsyn som utförs av Skolinspektionen sker också i viss mån på plats i skolorna, medan DO, med hänsyn till myndighetens begränsade resurser, endast bedriver en s.k. skrivbordstillsyn. Skollagen tillhandahåller dessutom effektivare sanktioner än DL.

- Diskrimineringsförbudet, förbudet mot repressalier och utbildningsanordnarens utrednings- och åtgärdsskyldighet för det skollagsreglerade området föreslås även fortsättningsvis följa av 2 kap. DL.
- Bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende diskriminering ska kvarstå samlat i DL. Bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende kränkande behandling ska samordnas med reglerna om aktiva åtgärder avseende diskriminering för det skollagsreglerade området, men kvarstå i skollagen.
- Skolverket ska ges möjlighet att meddela föreskrifter avseende arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering enligt DL för det skollagsreglerade området och mot kränkande behandling enligt skollagen.
- Ett kunskapslyft om diskriminering föreslås vid Skolinspektionen. Det bör kunna ske genom nyrekrytering och internutbildning om diskriminering.

Ekonomiska konsekvenser

Regeringens utredare gör bedömningen att betänkandets förslag avseende arbetslivet inte får några ekonomiska konsekvenser för kommunerna eftersom de redan i dag ska arbeta med aktiva åtgärder.

Konsekvenser för det kommunala självstyret

Regeringens utredare bedömer att det kommunala självstyret inte kommer att påverkas av betänkandets förslag.

Remissvar

Förskolenämnden

Nämnden är positiv till föreslagna ändringar för den skollagsreglerade verksamheten, främst beskrivna i ”Del 2” i betänkandet (*bilaga 3*). Bedömningen är att förslagen leder till en stärkt ställning för barn som utsätts för diskriminering inom förskolan.

- Om Skolinspektionen får det övergripande ansvaret för både kränkande behandling och diskriminering inom skolområdet blir den största vinsten att *en* myndighet görs ansvarig för tillsynen över förskolornas arbete med kränkningar och trakasserier.
- Bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende diskriminering ska enligt förslaget kvarstå i DL. Bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende kränkande behandling ska samordnas med reglerna om aktiva åtgärder avseende diskriminering för det skollagsreglerade området, men kvarstå i skollagen. Att samordna arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbetet kan ske mer effektivt och underlättar för huvudmännen och verksamheterna att organisera ett mer samlat och systematiskt arbete.
- Skolverket har tidigare tillhandahållit Allmänna Råd för arbetet mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier vilket nämnden förutsätter kommer övertas när ansvaret för tillsynen lagts över på Skolinspektionen.

Grundskolenämnden

Nämnden ställer sig positiv till föreslagna ändringar för den skollagsreglerade verksamheten (*bilaga 4*). Bedömningen är att förslagen leder till en stärkt ställning för barn och elever som utsätts för diskriminering och trakasserier inom skolan.

- Förslaget att Skolinspektionen får det övergripande ansvaret för tillsyn av både kränkande behandling och diskriminering innebär en ansvarsöverflyttning till en myndighet som kan möjliggöra att frågor avseende diskriminering får ökad prioritet. Att Skolinspektionen dessutom föreslås kunna företräda enskilda barn och elever i diskrimineringsmål innebär också ett ökat skydd för dessa.
- Bestämmelserna om åtgärder avseende kränkande behandling ska samordnas med reglerna om aktiva åtgärder avseende diskriminering för det skollagsreglerade området, trots att det rör två lagar. Samordningen innebär att arbetet kan ske mer effektivt och underlättar för skolhuvudmännen och verksamheterna att organisera ett mer samlat och systematiskt kvalitetsarbete i frågor om att förebygga kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Kränkande behandling och diskriminering i form av trakasserier mellan elever är i grunden väldigt lika företeelser.
- Skolverket har tidigare tillhandahållit Allmänna Råd för arbetet mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier vilket nämnden

förutsätter kommer övertas om ansvaret för tillsynen flyttas till Skolinspektionen.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Nämnden anser (*bilaga 5*) att förslagen i delbetänkandet är bra och vill för den fortsatta beredningen särskilt framhålla följande:

- Utifrån ett barnrättsperspektiv är det mer likvärdigt att ha regleringar avseende kränkande behandling och diskriminering i en och samma lag. Nu när det fortsatt föreslås vara två olika lagar är det viktigt att tillämpningarna av lagarna blir så likvärdiga som möjligt.
- För att stärka skolornas och huvudmännens arbete med DL vore det lämplig att Skolinspektionen tog fram kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial.
- Nämnden ställer sig positiv till att Skolinspektionen tar över tillsynen av DI, bedömningen är att det stärker barnperspektivet och ökar möjligheten till upprättelse för barn och elever.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning anser att mycket i betänkandet är bra då föreslagna ändringar för den skollagsreglerade verksamheten förväntas leda till en stärkt ställning för barn och ungdomar som utsätts för diskriminering inom förskolan, grundskolan och gymnasiet.

Då de föreslagna förändringarna i betänkandet har ett mycket explicit barnperspektiv, dvs. barnens perspektiv och deras behov av trygghet och välbefinnande, utgör dessa även en viktig del av Huddinge kommuns arbete med social hållbarhet.

Inför regeringens fortsatta beredning av ärendet bör följande framhållas:

- Förslaget att Skolinspektionen får det övergripande ansvaret för tillsyn av både kränkande behandling och diskriminering innebär en ansvarsöverflyttning till en myndighet som kan möjliggöra att frågor avseende diskriminering får ökad prioritet. Att Skolinspektionen dessutom föreslås kunna företräda enskilda barn och elever i diskrimineringsmål innebär också ett ökat skydd för dessa.
- Utifrån ett barnrättsperspektiv är det mer likvärdigt att ha regleringar avseende kränkande behandling och diskriminering i en och samma lag. Nu när det fortsatt föreslås vara två olika lagar är det viktigt att tillämpningarna av lagarna blir så likvärdiga som möjligt.
- För att stärka skolornas och huvudmännens arbete med DL vore det lämplig att Skolinspektionen tog fram kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial i form av Allmänna råd eller liknande.
- Det är viktigt att arbetsgivarna får stöd för att säkerställa att lagen efterföljs och då kan tydliga och konkreta föreskrifter underlätta och därför är förslaget till föreskriftsrätt för DO konstruktivt.

Datum
2021-04-14

Diarienummer
KS-2021/348.109

- Det föreskriftsråd som föreslås inrättas hos DO bör vara partsammansatt så att råden harmoniseras med arbetsgivarorganisationerna.
- Kommunen ser positivt på att DO samverkar med arbetsmarknadens parter i syfte att reglerna blir praktiskt tillämpbara och förankrade hos de arbetstagare och arbetsgivare som berörs av dem. Samrådsskyldighet i kombination med föreskriftsråd kan vara en bra arbetsform för att kvalitetssäkra föreskrifterna.
- Det är positivt att centrala arbetstagarorganisationer ges förstahandsrätt att vända sig till Nämnden mot diskriminering för vitesförläggande då det underlättar och kortar en del ledtider.
- Samverkan mellan DO och AV är bra så att det kan klargöras hur t.ex. rekryteringsprocessen kan följas upp på ett likartat sätt som det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Generellt bör aktiva åtgärder och systematiskt arbetsmiljöarbete ha en gemensam hantering i så stor utsträckning som möjligt då regelverken går in i varandra.
- Förslaget att regeringen bör överväga att utreda frågan om att införa likabehandlingsombud bör skrinläggas då arbetstagarnas insyn och delaktighet i arbetet mot diskriminering bör tillgodoses genom dagens samverkansskyldighet.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till remissyttrande medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Datum
2021-04-14

Diarienummer
KS-2021/348.109

Bilagor

Bilaga 1. Förslag till remissyttrande

Bilaga 2. Remissen:

<https://www.regeringen.se/4af4c9/contentassets/1adf71a4bba84be4b79e5b1a3991155b/effektivare-tillsyn-over-diskrimineringslagen-sou-202079.pdf>

Bilaga 3. Remissvar från förskolenämnden

Bilaga 4. Remissvar från grundskolenämnden

Bilaga 5. Remissvar från gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Beslutet ska skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet

Samberedningsnämnderna